Carl Gustav Jung (26 lipca 1875 w Kesswil - 6 czerwca 1961 w Küsnacht)

Pewien psycholog z gminy Kesswil
odkrył, że człowiek, czy Hans, czy Bill,
jest w zbiorowości
nieświadomości
cząstką większości, choćby sam żył.

(ebs)

Carl Gustav Jung - szwajcarski psychiatra i psycholog. Był twórcą psychologii głębi, na bazie której stworzył własną koncepcję nazywaną psychologią analityczną (stanowiącą częściową krytykę psychoanalizy). Wprowadził pojęcia nieświadomości zbiorowej, synchroniczności oraz archetypu, które odegrały także wielką rolę w naukach o kulturze.

Urodził się 26 lipca 1875 w Kesswil (akcent na drugiej sylabie), gminie w szwajcarskim kantonie Thurgau (Turgowia) położonym nad Jeziorem Bodeńskim. Jego dziadkiem był szwajcarski wolnomularz, rektor i profesor chirurgii, anatomii oraz tworzącej się psychiatrii na Uniwersytecie Bazylejskim Carl Gustav Jung (senior) (1794-1864), natomiast ojciec, Paul Jung, był pastorem, podobnie jak wielu krewnych po mieczu i po kądzieli.

Szkołę i studia medyczne ukończył na Uniwersytecie Bazylejskim. W 1900 przeniósł się do Zurichu, gdzie objął posadę lekarza-asystenta w Klinice Psychiatrycznej Burghölzli Uniwersytetu Zuryskiego. W 1902 obronił pracę doktorską "O psychologii i patologii tak zwanych zjawisk tajemnych".

14 lutego 1903 poślubił Emmę Rauschenbach - małżeństwo miało pięcioro dzieci.

W 1905 roku habilitował się z psychiatrii i został ordynatorem Kliniki. W założonym przez siebie laboratorium psychopatologii doświadczalnej robił badania nad tzw. eksperymentem skojarzeniowym przeprowadzonym za pomocą własnoręcznie skonstruowanego galwanometru. Wyniki, które ogłosił, przyniosły mu sławę zwłaszcza w USA, co zaowocowało pierwszą podróżą do Stanów Zjednoczonych (1909). W tym samym roku zrezygnował z pracy w klinice i otworzył praktykę prywatną w Küsnacht, którą prowadził do końca życia.

W 1907 Jung udał się do Wiednia na pierwsze spotkanie z Zygmuntem Freudem - rozpoczęło ono trwający kilka lat okres intensywnej współpracy i przyjaźni. Freud z czasem zaczął dostrzegać w Jungu swego najwybitniejszego ucznia i następcę, powierzył mu funkcję przewodniczącego założonego przez siebie Międzynarodowego Towarzystwa Psychoanalitycznego (którą Jung pełnił w latach 1910-1913).

Do zerwania z Freudem doszło w 1913 w wyniku opublikowania przez Junga książki "*Wandlungen und Symbole der Libido*" (wznawianej obecnie pt. "*Symbole der Wandlung. Analyse des Vorspiels zu einer Schizophrenie*", "Symbole przemiany. Analiza preludium do schizofrenii"), w której przedstawił własne ujęcie kompleksu kazirodztwa i definicję pojęcia libido. Sam Jung twierdził, że głównym powodem zerwania z psychoanalizą Freuda była niezgoda na panseksualizm, nie podzielał przekonania Freuda, że w każdym zachowaniu człowieka dominującą rolę pełnią motywy seksualne.

W konsekwencji zerwania z Freudem przeżył kryzys psychiczny, który zbiegł się z wybuchem I wojny światowej i spowodował, że aż do roku 1921 - a zatem do chwili opublikowania "*Psychologische Typen*" ("Typy psychologiczne") - publiczna aktywność Junga znacznie osłabła, ale to właśnie w tym okresie wykrystalizowały się idee, które zawarł w późniejszych dziełach.

Późniejsze prace Junga koncentrują się wokół problemu istnienia nieświadomości zbiorowej i osobniczej oraz ich treści, które dochodzą do głosu w marzeniach sennych, różnych przejawach ludzkiej aktywności twórczej, symbolach religijnych itp. W związku z badaniami nad historią symboli Jung udał się na wyprawy badawcze do Afryki Północnej (1921), do Arizony i Nowego Meksyku (1924-1925), do Kenii (1926) i do Indii (1938). Podjął też studia nad psychologią, filozofią i religią Wschodu.

Napisał między innymi „europejski komentarz” do opublikowanego przez Richarda Wilhelma tekstu traktatu taoistycznego pt. "Sekret Złotego Kwiatu" (1928), komentował z pozycji europejskiego psychologa wielkie systemy filozoficzno-medytacyjne rozpowszechnione w Indiach, Chinach i Japonii (m.in. Komentarz psychologiczny do "Tybetańskiej Księgi Wielkiego Wyzwolenia", "Joga i Zachód", "O psychologii wschodniej medytacji"). Razem z węgierskim filologiem klasycznym Karlem Kerényim prowadził badania nad mitologią grecką - rezultatem tych prac było opublikowanie książki "*Einführung in das Wesen der Mythologie*".

Osobny rozdział w dziele Carla Gustava Junga stanowi psychologia religii, którą uważał za swego rodzaju pierwotny, choć nader subtelny system psychoterapeutyczny. Spotkaniu Junga z religią Zachodu ton nadawał problem zła i jego stosunek do chrześcijańskiej idei Boga jako Najwyższego Dobra. Kwestii tej poświęcił wiele artykułów i rozpraw, spośród których najważniejsze powstały w latach czterdziestych - w trakcie trwania II wojny światowej i zaraz po jej zakończeniu.

Z zainteresowaniami religijnymi Junga ściśle wiązały się również badania nad alchemią, w której dostrzegał świadectwo zmagań ludzkiego ducha z własnym doświadczeniem wewnętrznym. Według Junga, w czasach, gdy nauki jeszcze nie zdążyły się wyspecjalizować, a granica między tym, co subiektywne, a tym, co obiektywne, była nader płynna, alchemia mogła stanowić swego rodzaju pre-psychologię.

W alchemii także znalazły wyraz te świadectwa życia duszy ludzkiej, które nie mogły się doczekać uznania przez ówczesny Kościół. Poglądy te Jung zawarł w powstałych w latach 1940-1960 pracach "Aion. Przyczynki do symboliki Jaźni", "Psychologia a alchemia", "Mysterium coniunctionis".

Jung bardzo się interesował postępami współczesnej nauki, zwłaszcza fizyki. W rozwoju teorii względności dostrzegał fizykalną analogię swoich dokonań w dziedzinie psychologii. Sądził, że zdobycze współczesnej fizyki w połączeniu z badaniami psychologicznymi pozwolą wyjaśnić wiele spraw uznawanych za mistyczne czy takich, których istnienie wręcz się neguje. Żywo też się zajmował problemem percepcji pozazmysłowej. Razem z noblistą fizykiem Wolfgangiem Paulim prowadził badania nad tzw. synchronią akauzalną, których wyniki opublikował w wydanej razem z nim pracy.

Carl Gustav Jung prowadził ożywioną działalność dydaktyczną w postaci wygłaszanych wykładów i seminariów. Seminaria poświęcił m.in. marzeniom sennym dzieci, interpretacji książki Nietzschego "Tako rzecze Zaratustra" oraz życiu symbolicznemu. Regularnie uczestniczył w sympozjach towarzystwa *Eranos* organizowanych w Asconie, którym do śmierci przewodniczył. Bogata korespondencja została opublikowana (we fragmentach) w trzech tomach obejmujących tysiąc pięćset listów.

"Dzieła zebrane" Carla Gustava Junga, obejmują dwadzieścia tomów, dzieło to jest stale uzupełniane o dodatkowe tomy obejmujące teksty seminariów i wykładów. Pod koniec życia, przy współpracy Anieli Jaffé, napisał autobiografię "Wspomnienia, sny, myśli".

Nadrzędnym dla całej metody Junga obszarem były badania fenomenologiczne, a w ich ramach badania sfery doświadczenia symbolicznego. Przedmiotem badań Junga były tu wytwory spontanicznej aktywności symbolicznej psyche i to zarówno w wymiarze jednostkowym, jak i społecznym, historycznym czy kulturowym. Wytworami podlegającymi analizie były tu: marzenia senne, fantazje, wizje oraz baśnie i mity. Jung prowadził wieloletnie studia nad symboliką alchemii, gnostycyzmu, mitologii, astrologii i religii.

Drugim obszarem badań Junga były studia filozoficzne, bo to właśnie one najwyraźniej ukierunkowały proces formułowania ogólnych zarysów jego koncepcji. Mowa tu z jednej strony o niemieckim idealizmie i filozofii niemieckiego romantyzmu, z drugiej - o filozofii starożytnej Grecji (m.in. platonizm, ale i późniejszy neoplatonizm) oraz początkach myśli chrześcijańskiej (w jej nurcie zasadniczym - Ojców Kościoła, jak i przede wszystkim w nurcie heretyckim - filozofii gnostyckiej).

Tylko w perspektywie rozumienia filozoficznego rodowodu myśli Junga może być czytelna jego całościowa wizja świata i człowieka i tylko w tej perspektywie zrozumiałe okazują się kolejne propozycje teoretyczne: synchroniczność, antycypacja, jungowska emanacyjna wizja świata i Boga, koncepcja człowieka „stającego się", zmierzającego ku Pełni i duchowego, rozumienie natury zła.

Badania Junga obejmowały przy tym szerokie spektrum zagadnień, od chorób psychicznych aż po zjawiska paranormalne. Właśnie tutaj stykały się dwa przyswojone przez Junga paradygmaty badawcze, jeden antymaterialistyczny, teoretyczno-spekulatywny, osadzony na gruncie filozofii idealistycznej i fenomenologii, a drugi pozytywistyczno-materialistyczny, wyniesiony przez Junga z nauk przyrodniczych (medycyny).

Zmarł 6 czerwca 1961 roku w Küsnacht pod Zurichem.

"*Das Rote Buch*", "Czerwona Księga", nad którą Jung pracował przez 16 lat, wydana została 50 lat po jego śmierci. W szwajcarskiej telewizji - Norbert Bischofberger w rozmowie z psycholog Vereną Kast (SternstundePhilosophie 11 października 2009):

https://www.youtube.com/watch?v=w_o9CpIzX6Y&index=3&list=PLV4uV6GKLmOsAuaegkpjrqDW8Iiih-c4Z

"*Jednakowo ważne jest wychowanie dzieci jak i rodziców*."